

N:o 16.

Af Herr **Carl Anders Larsson m. fl.:** *Med förslag till lag om allmänna värnpligten.*

På grund af vår särskilda motion angående ny härordning och under vilkor af rustnings- och roteringsbesvärens samt grundskatternas afskrifning äfvensom krigslagarnes omarbetande, allt i enlighet med derom af oss väckta förslag, få undertecknade härmed föreslå antagande af en lag angående den allmänna värnpligten i enlighet med härhos fogade bilaga.

Stockholm den 19 Januari 1878.

Nils Larsson i Tullus. C. A. Larsson. Liss Ol. Larsson. Carl Ivarsson. Ola Andersson. E. Key. Pehr Pehrsson. J. G. Jansson. P. Hübinette. P. A. De Jounge. J. S. Fredricson. A. W. Uhr. A. P. Andersson. J. M. Svensson. Isaac Asklöf. J. Andersson. Carl Mejengvist. S. Johnson. Magnus Andersson. Lars Ersson. L. J. Larsson. J. Erickzon. Johannes Andersson. J. Jonasson. Carl Magni. C. I. Bengtsson. J. August Sjö. Jöns Persson. J. P. Nilsson. A. P. Danielsson. C. J. Svensén. Gust. Jonsson. Nils Petersson. J. F. Carlsson. Ola Månsson. Lars Månsson. O. Nilsson. Sven Nilsson. Per Nilsson i Kulhult. O. B. Olsson. Johan Jönsson. Anders Nilsson. Mårten Trulsson. Nils Nilsson. Åke Andersson. Christen Andersson. Ivar Månsson. S. Andersson. Anders Persson. C. Christensson. Per Nilsson i Espö. A. Ohlsson. C. A. Jönsson. S. Fr. Norén. Aug. Börjeson. J. Smedberg. P. G. Sandberg. A. W. Westerdal. A. Svenson. från Skaraborgs län. J. W. Lundqvist. N. J. Boström. Joh. Jonson. F. Andersson. S. Magnusson. J. N. Biesert. A. Andersson i Intagan. J. E. Billström. Aug. Peterson. Olof Olsson. C. F. Segerlind. Jonas Jansson. A. Andersson i Smedbyn. Per Nilsson i Råby. J. E. Johansson. C. W. Berglind. Gustaf Carlsson. Anders Andersson i Nyckelby. C. Johanson. Eric Westin. O. Jonsson. M.

Jonsson. Anders Larsson. P. Näsman. P. O. Hörnfeldt. Jan Andersson. Hans Andersson. Pehr Benjaminsson. A. Bäckström. Pehr Nilsson i Wittjerf. J. Jonasson i Gullaboås. Sven Håkansson. C. E. Hjelm. A. A. Andersson. A. F. Petersson i Ugglekull. A. P. Lind. L. J. Fahlander. Eric Dofsén. Dan. Isacsson. J. Andersson i Knarreвик. Lasse Jönsson. P. Sahlström. P. Larsson.

Lag om allmänna värnpligten.

Art. 1.

Allmänna bestämmelser.

§ 1.

Hvarje svensk man har skyldighet att deltaga i fäderneslandets försvar från och med det kalenderår, under hvilket han fyller tjuguet år, till och med det, under hvilket han fyller fyratio år.

§ 2.

Från värnpligtens fullgörande frikallas den, som till följd af lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet är till tjenst vid rikets försvar oförmögen.

§ 3.

Värnpliktig tillhör hären eller flottan.

§ 4.

1. Värnpligten i hären fullgöres i beväringen och landstormen. Beväringen delas i första och andra uppbådet, af hvilket det första tillhör

härens linie. Tjenstetiden är sex år i första uppbådet och derefter sex år i det andra. Värnpligten vid flottan fullgöres under tolf år, af hvilka de sex första motsvara tjenstetiden i beväringens första, och de sex sista åren tjenstetiden i beväringens andra uppbåd. I krigstid bestämmer dock endast behovet tjenstetidens längd för det uppkallade manskapet.

2. Under den tid värnpliktig icke tillhör beväringen eller flottan, tillhör han landstormen.

§ 5.

1. Värnpliktig är skyldig att undergå utskrifning till tjenst i hären eller vid flottan det år, han fyller 21 år.

2. Tjenstetiden enligt § 4 mom. 1 beräknas från början af nyss nämnda år, äfven om den värnpligtige till följd af laga förfall eller beviljad uppskof först ett senare år skulle blifva utskrifven. Har sådan senare utskrifning skett till följd af den värnpligtiges förfallolösa uteblifvande, räknas tjenstetiden från början af utskrifningsåret. Inställer utskrifven värnpliktig sig icke till tjenstgöring det år, han första gången blifvit till vapenöfning inkallad, räknas hans tjenstetid från början af det år, han inträder i tjenstgöring.

Äfven före det år, värnpligten inträder, må yngling anmäla sig till utskrifning och dervid sjelf välja den truppafdelning eller flottans station, vid hvilken han vill tjenstgöra, dock endast så vida han är till krigstjenst duglig och i öfrigt lämplig till den tjenst, hvartill han anmäler sig. Han tillhör likväl linien eller motsvarande klasser vid flottan, intilldess sex år förflutit från och med det års början, då han fyller 21 år. Sådane ynglingar må dock icke vid någon af härens afdelningar eller vid flottans stationer emottagas till större antal än tio procent af årskontingenten. Hvad i denna lag stadgas om värnpligtige, gäller i tillämpliga delar jemväl med afseende å de enligt detta moment utskrifne, innan de i värnpligtsåldern inträdt.

§ 6.

1. Vapenför värnpliktig utskrifves till vapentjenst; öfrige värnpligtige till annan befattning vid hären eller flottan, hvartill de må finnas lämplige.

2. Värnpliktig vare skyldig att, då han är inkallad till tjenstgöring, förrätta den tjenst, honom af vederbörande befälhafvare anvisas; dock

a) att den, som tillföre haft anställning i egenskap af officer eller underofficer, icke kan åläggas tjenstgöring i lägre befälsgrad, än han förut innehaft;

b) att prester, läkare, som aflagt medicine kandidatexamen, och veterinärläkare ej må åläggas annan tjenstgöring än den, som tillhör deras kall;

c) att sjökaptener och styrmän vid handelsflottan, hvilka utöfvat sitt yrke längre eller kortare tid under de trenne år, som närmast föregått inkallelseåret, skola, om de fullgjort föreskrifven vapenöfning vid flottan samt aflagt den för befordran till underofficer stadgade examen, användas, de förre såsom befäl och styrmännen såsom underbefäl; samt

d) att den, som vunnit behörighet att tjenstgöra såsom maskinist å ångfartyg, skall användas i maskinistbefattning.

§ 7.

Rörande utskrifne värnpligtiges befrielse från tjenstgöring under krigstid meddelar Konungen de föreskrifter, som för rikets tjenst och det allmännas behof finnas vara påkallade.

§ 8.

Värnpliktig, som är lagstadd eller annorledes i annans tjenst eller arbete antagen, må ej af husbonde eller arbetsgifvare förhindras att i behörig tid inställa sig till utskrifning, vapenöfning eller annan tjenstgöring.

§ 9.

Värnpliktig, som är förlustig medborgerligt förtroende, må ej vapenöfvas, utan till lämpliga arbeten användas.

Art. II.

Beväringen och deremot svarande klasser vid flottan.

a) *Utskrifning.*

§ 10.

1. Riket indelas i utskrifningsområden, motsvarande fotfolkets regements- och corpsområden.

2. Hvarje utskrifningsområde delas i visst antal beväringsskompaniområden.

§ 11.

1. Alle värnpligtige, som icke, enligt mom. 2 och 3 af denna §, utskrifvas till flottan, äro underkastade utskrifning till hären.

2. Till flottan utskrifvas:

a) sjöfarande, som å hvad farvatten som helst idkat minst tolf månaders sjöfart å fartyg af tio tons drägtighet eller derutöfver;

b) fiskare, som idkat kust- eller hafsfiske såsom yrke minst tolf månader;

c) lotsar och lotslärlingar; samt

d) maskinister och eldare, som i sådan egenskap å hvad farvatten som helst tjänstgjort minst sex månader å ångfartyg eller ångslupar.

3. Dessutom skall till det antal, som Konungen pröfvar erforderligt, till flottan utskrifvas:

a) värnpligtige från de kusttrakter, der befolkningen mest sysselsätter sig med kustfart och fiske;

b) ingenjörer, ritare och handtverkare vid skeppsvarf och sådane mekaniska verkstäder, som hufvudsakligen bedrifva skeppsbyggeri, äfvensom andra skeppshandtverkare, segelsömmare, blockmakare och repslagare.

§ 12.

Ur utskrifningsområdena uttagas på sätt § 18 och 21 bestämma, värnpligtige för rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna, trängen och flottan, hvar efter öfrige värnpligtige tillhöra det fotfolksregemente eller corps, inom hvars utskrifningsområde de äro utskrifne, egande dock Konungen att i mån af behof utjemna större olikheter i styrka regementena emellan.

§ 13.

1. Vederbörande mantals- och skattskrifningsförrättare åligger att genast efter det mantalsskrifningarna blifvit afslutade, med ledning af mantalslängderna och i enlighet med de föreskrifter, Kongl. Maj:t utfärdar, uppsätta fullständiga listor till grund för den stamrulla, som skall föras öfver de värnpligtige inom hvarje bevaringskompaniområde. Dessa listor skola före den 10 påföljande Januari för granskning öfversändas till vederbörande pastorsembeten, hvilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon af deruti upptagne värnpligtige affidit eller afflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgifvas, dels om och hvilka värnpligtige, utom de å listorna upptagne, efter mantalsskrifningen inflyttat i församlingen,

hvarefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrifter, skola af dem inom den 20 i samma månad till skattskrifningsförrättaren åter-sändas. Före Januari månads utgång skall skattskrifningsförrättaren insända dessa listor, behörigen transporterade och summerade till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, som ofördröjligen öfversänder dem till vederbörande regements- eller corpschefsembete.

2. Chefsemetet låte derefter, på sätt Kongl. Maj:t derom närmare bestämmer, upprätta fullständiga rullor öfver utskrifningsområdets värnpligtige af de tolf första åldersklasserna.

3. Direktionerna öfver sjömanshusen skola inom den 1 Februari hvarje år till Sjöförsvars-departementet insända uppgift å de i sjömanshusens register inskrifne värnpligtige.

4. Ej mindre presterskapet än ock landsstatens tjenstemän, särdeles mantals- och skattskrifningsförrättare samt direktionerna öfver sjömanshusen, vare pligtige att, i allt hvad på dem kan ankomma, tillhandagå vederbörande befäl med de upplysningar och det bistånd, som af dem kunna äskas, i och för de värnpligtiges redovisande och utskrifning.

5. Der mot husförhörslängder svarande anteckningar föras af annan myndighet än presterskapet, skola presterskapets skyldigheter enligt denna § åligga sådan myndighet.

§ 14.

1. Hvarje år före den 15 Mars skall, på tider och ställen, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande efter vederbörande regements- eller corpschefs hörande bestämmas, utskrifning inom de särskilda utskrifningsområdena förrättas med de värnpligtige, som under året fylla 21 år, samt med dem af äldre årsklasser, hvilka vid föregående utskrifningsförrättningar bort vara tillstädes, men uteblifvit, eller vid sådan förrättning erhållit uppskof med utskrifning. Der så pröfvas nödigt, kan dess utom äfven på andra tider af året utskrifning ega rum.

2. Värnpliktig, som är inskrifven vid sjömanshus, utskrifves inom det utskrifningsområde, der sjömanshuset är beläget.

3. Inkallelse till utskrifningsförrättning verkställes af Konungens Befallningshafvande genom kungörelse.

4. Utskrifningen förrättas af en utskrifningsnämnd, som består af en dertill förordnad regementsofficer, såsom ordförande, och fyra ledamöter, nemligen en kapten af linien, en af Konungens Befallningshafvande utsedd person samt dessutom, för hvarje beväringsskompaniområde två derinom bosatte män, hvilka sist nämnde jemte ett lika antal suppleanter väljas hvarje gång för två år af landstinget, eller, der kompaniområdet utgöres af stad,

som ej under landsting lyder, af stadsfullmäktige. Omfattar kompaniömråde landsdelar, hörande under olika landsting, eller landsdel och stad, som ej under landsting lyder, väljas särskildt för hvarje sådan landsdel eller stad två ledamöter i nämnden jemte lika antal suppleanter. De af landsting eller stadsfullmäktige valde ledamöter, eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter, deltaga i nämndens förrättning endast i hvad den angår det område, för hvilket de blifvit valde.

Nämndens ordförande och ledamöter hafva lika rösträtt. Nämnden biträdes af en läkare.

5. Vid utskrifningsförrättning är hvarje till densamma inkallad värnpliktig skyldig att personligen inställa sig samt att dervid aflemna sitt prestbetyg och mottaga en utskrifningssedel. Härifrån befrias endast värnpliktig, som, inskrifven å sjömanshus, fullgjort de i § 11 mom. 2 bestämda villkor. Sådan värnpliktig erhåller under första värnpligtsåret sin utskrifningssedel af vederbörande sjömanshusdirektion.

6. Å utskrifningssedeln antecknas utskrifningsnämndens beslut samt derefter framgent af befälet hvad som med hänseende till värnpligtens fullgörande är för den värnpligtige af vigt att kunna styrka, såsom fullgjord tienstgöringsskyldighet, öfverflyttning till beväringens andra uppåd med mera dylikt. Med utskrifningssedeln följer ett utdrag af denna lag samt andra lagar och stadganden rörande krigsmakten.

§ 15.

Värnpliktig, som vistas å annan ort, än den, hvarest han är mantals- och skattskrifven, må å den förra undergå utskrifning, men skall i sådant fall hos vederbörande utskrifningsnämnd anmäla sig och aflemna prestbetyg. Sådan värnpliktig anses dock fortfarande tillhöra det område, der han är mantals- och skattskrifven, så vidt han icke till annat område i laga ordning öfverflyttar.

§ 16.

1. Uppskof med utskrifning må till näst följande års utskrifningsförrättning af nämnden medgifvas:

a) den, som af en eller annan möjligen öfvergående anledning, såsom tillfällig sjukdom, försenad kroppsutveckling eller dylikt, vid utskrifningsförrättningen befinnes till tjensten oförmögen eller olämplig; samt

b) ende arbetsföre sonen till orkeslös eller vanför fader eller onka, äfvensom ende arbetsföre brodern till ett eller flere minderåriga eller van-

föra fader- och moderlösa syskon, derest dessa hans närmaste för sitt uppehälle äro beroende af hans arbete och med honom sammanboende.

2. Förefinnes dylik anledning till befrielse ännu vid utskrifningsförrättningen det år, under hvilket den värnpligtige fyller sitt 24 lefnadsår, frikallas han under fredstid från värnpligtens fullgörande i beväringen samt motsvarande klasser vid flottan.

§ 17.

Uppskof med tjenstgöring vid hären eller flottan under fredstid kan af nämnden intill 22 lefnadsåret medgifvas:

a) den, som vid universitet, akademi, högre elementarläroverk, eller högre eller lägre teknisk skola idkar studier och styrker sig behöfva sådant uppskof för afslutandet af redan fortskriden lärokurs;

b) å sjömanshus inskrifven värnpliktig, som enligt intyg från sjömanshusdirektionen är förhyrd för längre resa å handelsfartyg, och som till följd deraf icke utan väsentlig olägenhet kan, så länge resan fortvarar, inställa sig;

c) äfven annan värnpliktig, så vidt giltiga skäl för uppskovets beviljande pröfvas vara anförda, såsom att han sjelf förvaltar och brukar honom tillhörig fast egendom eller sjelf drifver honom tillhörig handels-, fabriks- eller annan industriel rörelse samt vid utskrifningsförrättningen befinnes af en eller annan anledning icke hafva varit i tillfälle att på lämpligt sätt ordna om fastighetens eller rörelsens skötande under den tid, han i och för sin militära tjenstgöring skulle blifva frånvarande.

§ 18.

Utskrifningsnämnden pröfvar hvarje värnpligtigs lämplighet ej mindre för vapentjenst eller för annan befattning vid hären eller flottan, än ock för inträde vid olika vapen i öfverensstämmelse med det af Konungen utfärdade reglemente för de värnpligtiges utskrifning, efterfrågar, hvilka af de värnpligtige önska inträde vid specialvapnen, samt meddelar beslut i fråga om befrielse från eller uppskof med värnpligtens fullgörande, hvilket allt i utskrifningslängden införes.

§ 19.

Utskrifningsnämnden tillkommer derjemte att vid utskrifningstillfället förordna om de värnpligtiges öfverförande vid behörig tid så väl till bevärin-

gens andra uppbåd eller motsvarande klasser af flottan som till landstormen. Innan nämnden lemnar förrättningsstället, skola utskrifningslängderna af nämnden underskrifvas. .

§ 20.

1. För hvarje utskrifningsområde skall finnas en utskrifningsrevision, bestående af landshöfdingen i det län, till hvilket största delen af området hör, såsom ordförande, samt af fyra ledamöter, nemligen regements- eller corpschefen och för hvarje till utskrifningsområdet hörande län eller ej under landsting lydande stad tre inom länet eller staden bosatte män, som jemte tre suppleanter första gången för tre år och sedan för två år i sänder utses af landstinget eller, för stad, som icke lyder under landsting, af stadsfullmäktige. De af landsting eller stadsfullmäktige valde ledamöter eller, i händelse de äro förhindrade, deras suppleanter, deltaga i nämnda förrättning endast i hvad den angår det område, för hvilket de blifvit valde.

2. Utskrifningsrevisionen eger att ändra eller upphäfva sådana utskrifningsnämndens beslut, mot hvilka besvär anföras af någon nämndens ledamot eller af värnpliktig, som frågan rör.

3. Dessa besvär skola inom fjorton dagar efter beslutets meddelande skriftligen ingifvas till Konungens Befallningshafvande i det län, inom hvilket förrättningen egt rum. Sådana besvär må äfven inom behörig tid med posten insändas, dock skall i sådant fall behörigen styrkas, att den klagande egenhändigt undertecknat besvärsskriften, eller att densamma på hans begäran eller med hans samtycke blifvit uppsatt.

4. Revisionen, som biträdes af en dertill förordnad civilläkare och regementsläkaren, sammanträder på kallelse af ordföranden.

§ 21.

1. Utskrifningsrevisionen åligger derjemte att bland de värnpligtige, som enligt § 18 dertill pröfvats lämplige, uttaga det antal, som från utskrifningsområdet skall tilldelas rytteriet, artilleriet, ingenjörtrupperna och trängen, hvarvid i första rummet till nyssnämnda vapen uttagas de, hvilka dertill sig anmält.

2. I afseende å utskrifning till flottan gäller hvad i § 11 är stadgadt, och tillämpas i fråga om dem, hvilka under mom. 3 af samma paragraf skola till flottan utskrifvas, hvad här ofvan i mom. 1 blifvit om utskrifning till specialvapnen föreskrifvet.

§ 22.

Öfver utskrifningsrevisionens beslut må icke besvär anföras.

§ 23.

Utskrifven värnpliktig är underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, så väl under all tjenstgöring och under marscher till och från tjenstgöringsorten, som ock i fråga om åttlydnad af påbud, hvarigenom han inkallas till tjenstgöring. Försummad inställelse till sådan mönstring, som § 26 omförmäler, anses dock icke efter krigslag.

b) *Öfning och tjenstgöring.*

§ 24.

1. Värnpliktig är, sedan han blifvit utskrifven, skyldig att för sin utbildning under fredstid tjenstgöra 90 dagar, hvilka vid infanteriet fullgöras, under tvänne år, med 60 dagar under det första och 30 under det andra, men vid specialvapnen under ett år, nemligen det första.

2. Denna tillökning af öfningstiden sker dock blott efterhand, nemligen från nuvarande 30 dygn med 20 dygn under det andra året efter denna härordnings trädande i verksamhet, med 10 dygn under femte året, med 20 dygn under tionde året och med 10 dygn under det femtonde.

§ 25.

1. Då rikets försvar, förberedelser dertill, eller bevarandet af rikets neutralitet det kräfver, må beväringens första uppbåd eller ock de större eller mindre delar deraf, som Konungen kan finna behöfligt, inkallas till tjenstgöring.

2. Der i anseende till krig eller fara för krig det för rikets försvar finnes nödigt, att äfven beväringens andra uppbåd eller någon del deraf inkallas, må Konungen derom förordna, sedan Han Statsrådet hört och, såvida ej Riksdagen är samlad eller inom tretio dagar sammanträda skall, låtit riksdagskallelse utfärda.

3. Hvad i mom. 1 och 2 af denna paragraf om beväringen sagdt är, gälle äfven med afseende på inkallelse af motsvarande klasser vid flottan.

4. Utan Riksdagens medgifvande må beväringens andra uppåd icke användas utom de förenade rikenas gränser.

§ 26.

De till beväringen eller motsvarande klasser af flottan hörande värnpligtige, som icke under årets lopp varit inkallade till tjänstgöring, skola undergå mönstring kompanivis eller, då kompaniområdets vidsträckthet dertill föranleder, socknevis; dock äro de å sjömanshus inskrifne från inställelse vid dylik mönstring befriade, så ock öfrige värnpligtige, hvilka till befälet afiemna tillförlitlig uppgift om sin bostad.

c) Underhåll och förmåner.

§ 27.

Under tjänstgöring erhåller värnpliktig underhåll, sjukvård, beklädnad, utredningspersedlar och annan erforderlig utrustning samt kontant aflöning, allt enligt särskilda bestämmelser.

2. Värnpliktig, som under tjänstgöring ådrager sig sådan skada, att hans arbetsförmåga derigenom i större eller mindre mån minskas, erhåller det understöd eller den pension, som författningarna rörande pensionering af gemenskapen vid hären och flottan bestämma.

3. Under första marschdag närmast till eller från mötesplatsen erhåller värnpliktig hittills vanlig marsch aflöning; men för hvarje derutöver skjutande marschdag 1 krona 50 öre.

4. Dag aflöning under möte utgår med 20 öre.

d) Särskilda föreskrifter.

§ 28.

För värnpliktig, som tillhör beväringen eller motsvarande klasser af flottan, gäller:

1) att han under hela sin tjänstetid tillhör det vapen, vid hvilket han fått sin första utbildning;

2) att den, som blifvit utskrifven, skall, då han till annat utskrifningsområde afflyttar, tillhöra vid fotfolket det regemente eller den corps, inom hvars utskrifningsområde han inflyttar, samt vid öfriga vapen den truppafdelning, som erhåller manskap från sist nämnda område;

3) att innan flyttning från en till annan kommun af honom företages, han är skyldig derom göra anmälan hos närmaste kompanibefäl;

4) att, om han till annat kompaniområde afflyttar, han är pliktig inom 30 dagar efter ankomsten till den nya boningsorten derom göra anmälan hos närmaste befäl af det kompani, inom hvars område han inflyttat;

5) att, om han icke är till tjenstgöring inkallad, när landstormen inom hans ort uppådas, han är pliktig utgå med densamma, och har då lika skyldigheter med landstormsman.

§ 29.

Den, som är i tjenst vid härens eller flottans stam, anses, så länge tjensten varar, dermed fullgöra sin värnpligt, men om han före värnpligtsålderns slut erhåller afsked, eger han samma tjenstgöringsskyldighet, som den årsklass han tillhör.

§ 30.

Värnpliktig tillhörande beväringen eller motsvarande klasser vid flottan inkallas till tjenstgöring af vederbörande befäl, antingen genom omedelbar order eller genom kungörelse, som minst två gånger uppläses i kyrkorna och införes i ortens tidningar.

Art. III.

Landstormen.

§ 31.

Landstormen kan endast under krig och till hemortens försvar uppkallas efter af Konungen derom i Statsrådet fattadt beslut. Uppådad landstormsman är underkastad i krigslag gifna bestämmelser.

§ 32.

1. Under hvarje fotfolksregemente eller corps hör den inom dess utskrifningsområde befintliga landstormen.

2. Landstormen indelas i landstormsafdelningar, hvar och en bestående af allt till landstormen hörande manskap inom ett beväringsskompani område.

3. Hvarje landstormsafdelning delas i sockenafdelningar, så att allt landstormsmanskap från en och samma socken kommer att tillhöra samma sockenafdelning.

§ 33.

Landstormen må icke föras utom eget och tillgränsande regementes området.

§ 34.

1. Befälhafvare inom beväringsskompaniområde är under fredstid äfven befälhafvare för områdets landstormsafdelning.

2. Befälhafvare för sockenafdelningarna förordnas af fördelningsgeneralen och ega dessa befälhafvare att utse behörigt underbefäl.

3. Under krig förordnar Konungen särskild befälhafvare för de större afdelningar af landstormen, som kunna af omständigheterna påkallas.

§ 35.

Landstormsman är under tjenstgöring pliktig att sjelf förse sig med kläder och, derest staten icke kan vid uppkallandet anskaffa föda, äfven förse sig med sådan mot ersättning af staten enligt länets markegångspris för soldatportion. Vapen och ammunition tillhandahållas af staten.

Art. IV.

Om påföljd för åsidosättande af denna lags föreskrifter och om laga förfall.

§ 36.

Värnpliktig, som utan laga förfall underlåter fullgöra hvad honom enligt § mom. 28 3 och 4 åligger, böte för hvarje gång 5 kronor.

§ 37.

1. Värnpliktig, som förfallolöst uteblifver från den i § 14 omfördälda utskrifningsförrättning, böte första gången 10 kronor, och, om han ånyo dermed beträdes, 20 kronor, samt vare ock underkastad äfventyr att blifva hemstad på egen bekostnad.

2. Värnpliktig, som på grund af § 15 inställer sig vid utskrifningsförrättning å annan ort, än der han är mantals- och skattskrifven, men dervid försummar aflemna prestbetyg samt till följd deraf icke kan emottagas, anses lika med den, som icke instält sig till utskrifningsförrättning.

§ 38.

Värnpliktig, som borde inställa sig till sådan mönstring, som i § 26 omnämnes, men utan laga förfall uteblifvit, böte 5 kronor.

§ 39.

1. Såsom laga förfall för uteblifvande från utskrifning eller tjenstgöring eller för annan uraktlåtenhet att fullgöra denna lags bestämmelser anses, om man är sjuk, om man är i Konungens och rikets tjenst uppbäddad eller faren, eller om man sitter i häkte; vederbörande dock obetaget att, då andra än nu sagda förfall förebäras, pröfva om de äro af den vigt, att de må gälla såsom ursäkt.

2. För vid sjömanshus inskrifven värnpliktig skall dessutom såsom laga förfall för inställelse till sjökrigstjenst räknas: att vara på utrikes sjöresa stadd; inträdande dock tjenstgöringsskyldigheten, så snart den värn-

pligtige anländer till svensk hamn eller sammanträffar med svenskt örlogsfartyg.

§ 40.

Sjukdom skall, för att såsom laga förfall anses, styrkas med behörig läkares intyg, hvilket den värnpligtige är skyldig sjelf anskaffa. Kan han ej skaffa läkarebetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg af prest i församlingen eller af ordförande i kommunalstämman eller kommunalnämnden.

Art. V.

Om användning af böter enligt denna lag.

§ 41.

Böter, som enligt denna lag utgå, skola afsättas till bildande af en invalid- eller pensionsfond för de värnpligtige, som under tjenstgöring erhållit sådan skada, att de derigenom blifvit i större eller mindre mån oförmögne att sig med arbete försörja, samt till enkor och barn efter i krig aflidet underbefäl och manskap; dock utan att sådant för närvarande medför någon rubbning af den de värnpligtige i § 27 mom. 2 tillförsäkrade rätt till understöd.
